

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13, Telefon 2440 in 2456
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 18. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.409

„JUTRA“

Notranji položaj republike Grčije

PRED VOLITVAMI V NOVI DRŽAVNI ZBOR.

Za Romunijo, ki je nedavno dobojevala volilni boj, prihaja med balkanskimi državami sedaj na vrsto Grčija. Državno zbornice volitve so razpisane in vse stranke se pripravljajo na odločilni trenutek. Glavno vprašanje pa je: bo li zopet zmagala Venizelosova liberalna stranka? Venizelos je čuvár republike in notranjega ravnotežja, v zunanji politiki pa tiste linije, ki ima rada prosta vsa pota, najbolj pa ona, ki vodijo preko Rima v Pariz in London. Opira se pri tem na svoje veliko ime in na prav tako veliko in močno stranko, kateri stoji nasproti neenotna opozicija, obstoječa iz malih republikanskih strank in močnejše monarhistične. Zaradi tega se splošno sodi, da bo tudi pri teh volitvah zmagal in ohranil krmilo države v svojih rokah.

Zmaga pa kljub temu ne bo tako zelo lahka, kajti Venizelos ima številne in žilave nasprotnike. Najsrdlitejši je voditelj monarhistov Tsaldaris, skoraj enako neopustljiv je pa tudi Papanastasiu, vodja »stranke delavcev in kmetov«. Mimo tega je opozicija v sedanjih volilnih borbi precej solidarna. Oddvojeno nastopa le bivši diktator Pangalos, ki napada vse stranke enako, zlasti pa Venizelosovo in njega samega. Opira se na častnike in vojaško ligo, katero skuša pridobiti za nasilni prevrat. Njegovo delo je pa brez velikih nad, kajti spretni Venizelos je vojaško ligo razdvojil in jo bo v kratkem najbrže sploh razpusil. Po vsem tem je razumljivo, da Venizelosovi nasprotniki v bistvu niso tako nevarni, kakor izgledajo. Bolj nevarna so razna javna vprašanja, ki se mu bodo postavila po robu, če bo zmagal in ostal voditelj državne politike.

Gospodarski in finančni položaj Grčije je zelo težak. Država je razglasila enostranski moratorij, s katerim je ustavila

izplačevanje državnih in zasebnih obveznosti. Dolgi roki, težki pogoji, prisilni kurzi, vse to je skoraj že — črtanje dolgov. S tem pa seveda ni nikomu pomagano. Beda se lahko odganja, ne more se pa docela odstraniti! Boj za goli obstoj se bo bil dalje torej tudi tedaj, če dobi Venizelos pri volitvah še tako veliko večino. Njegovo prizadevanje, da bi pridobil vse stranke za enotni nastop proti temu zlu, se je, kakor znano, ponesrečilo. Po nekaj dneh Papanastasiu vlade je moral zopet prevzeti krmilo države. S tem se je ustvarila vsaj neka stabilnost, katere grški narod ne bi rad zamenjal za novo negotovost. V primeru, da bi bilo treba s silo očuvati republiko, se pa Venizelos tudi vmešanja vojske ne bi branil. O tem se je izrazil precej odkrito, kar pomeni, da se je hotel že vnaprej varovati za primer, če bi pri novih državnoborskih volitvah dobili večino monarhisti. S tem pa je seveda tudi že uplival na volitve.

Vprašanje svobodnih volitev je v Grčiji, kakor v Romuniji in Bolgariji, zelo važno. Toda v Grčiji je v političnem življenju mnogo večja stalnost, kakor v Romuniji in Bolgariji. Skupna vsem in enaka je pa gospodarska beda in finančna kriza, ki je nobena stranka še ni mogla in znala odpraviti. Druga skupnost je korupcija, ki se je v Grčiji pokazala znova prav te dni pri poverbah pri mestni občini pirejski. Zatreli se bo dala šele zelo počasi in z velikimi naporji. Venizelos sam se trudi, da bi spremenil svoje ljudstvo, a posel ni lahek. Računati moramo zato, da nove volitve v Grčiji ne bodo nikakršno presenečenje, daš vse možnosti temeljite spremembe položaja tudi ne smemo absolutno zanikati. Na Balkanu je mogoče vse, ali vsaj mnogo.

Obnavljanje nemške monarhije

BROŠURA »KONEC REPUBLIKE« IN KOMENTAR REVIJE »VORSTOSS«. — PREROKOVANJE FRAN COSKEGA POSLANIKA PONCETA.

BERLIN, 22. avgusta. Pred dve uri je izšla v Berlinu brošura »Konec republike«, kateri posebej politična revija »Vorstoß« poseben članek, ki mu pripisujejo z ozirom na to, da stoji revija v najožji zvezi s sedanjo Papenovo vlado, velik pomen. Med drugim trdi »Vorstoß«, da je bila Nemčija do včeraj še republikanska, toda že brez republikancev. Danes je že monarhija, toda brez monarha. Vseh deset let preteklega političnega življenja je izzvenelo v delu, da se republika čim bolj kompromitira, kar se je tudi zgodilo, v prvi vrsti z njenim parlamentarizmom.

Danes nastopa Nemčija novo pot. Če novi državni zbor ne bo popustljiv napram von Papenovi vladi, bo prisiljena poslužiti se najekstremnejših mer. Predvsem se bo reformirala ustava in bo sklicana velika

narodna skupščina. To bi bil prvi korak h končni spremembi državne oblike. Najbrže ni več daleč od nje. Vsekakor pa je neizbežen in to ne le zaradi notranje, temveč tudi zaradi zunanje politike. Zdravo parlamentarno življenje je mogoče le pod monarhističnim režimom, pod katerim je mogoče edino voditi pravo mirovno politiko. Ne monarhija, temveč nacionalistična republika predstavlja za Evropo vojno nevarnost.

V komentariu k temu članku objavlja »Deutsche Allgemeine Zeitung« izjavo berlinskega francoskega poslanika Ponceta, ki je rekel: »Še pred pomladjo bo zasedel Hohenzollernovec prestol svojih očetov. Povratak Hohenzollernovcev na nemški prestol bi pomenil gotovo jamstvo, da bo mir ohranjen najmanj še 10 let.«

Italija v znamenju vojaških vaj

PO OGROMNIH VAJAH NA MORJU SE VEČJE NA KOPNEM. UGOTOVITVE VAJ. SMERI IN SMOTRI.

RIM, 22. avgusta. Ves letošnji avgust poteka za italijansko armado v znamenju velikih manevrov na morju, v zraku in na kopnem. Pri manevrih v Sredozemskem in Jonskem morju, med Tarentskim zalivom in airiško obalo, je sodelovalo 134 bojnih edinic in 200 letal s 1.070 častniki, 2.770 podčastniki in 16.800 mornarji.

Včeraj zjutraj pa so se pričeli veliki vojaški manevri na kopnem, in sicer v umbrijskih Apeninih. Pri teh manevrih je zbranih 2.000 častnikov, 50.000 vojakov redne vojske, 600 rezervnih častnikov, 20.000 rezervistov, 6.000 konj in 2.000 to-

vornih motornih vozil. Italija, ki je v času desetletnega fašističnega režima svoje brodogradne poplomo obnovila, je z zadnjimi manevri spoznala, da bo sovražna brodogradnja vedno lahko dosegla življenjsko važne točke na italijanskem ozemlju, obenem pa je tudi uvidela, da bodo nasprotnikove sile prispele na cilj zdea mirane.

Manevri na kopnem so naperjeni proti prodiranju sovražnika z vzhoda in je nesmiselno prikrivati, kakšen namen imajo: dočim so bili pomorski manevri naperjeni proti Franciji, so suhozemni izvedeni proti Jugoslaviji.

Italijanske demonstracije v Zadru

NOVA PRISEGA ZA »OSVOBOJENJE ZASUŽNJENE« DALMACIJE NA ZBOROVANJU VOJNIH PROSTOVOLJCEV

RIM, 22. avgusta. V Zadru so bile o priliki velikega zborovanja, ki se ga je udeležilo več tisoč vojni dobrovoljcev iz vzhodnih italijanskih pokrajin, v Italiji bivajočih dalmatinskih italijanskih beguncev in pa d'Annunzijevih čet iz Bresolje, velike protijugoslovanske demonstracije.

Pred spomenikom vojni žrtev je prečital fašistični zvezni tajnik renegat Marinković iz Zadra poslanico predsednika organizacije vojni prostovoljcev Cosel-

schija, v kateri jadicuje o še vedno »grenkem dalmatinskem morju« in poziva vse bojevnike k novi prisegi, da bo dalmatinskim beguncem vrnjena »njihova osvobodena domovina« in bodo čim prej sneta s praporov z glavami tulečih levov znamenja žalovanja in bolesti.

Celo to fašistično romanje ni nič drugega, kakor preračunano, čeprav otročje izzivanje naše države.

Tatvina Piccardovih instrumentov

TAT INSTRUMENTOV SE NI IZSLEDEN. — V GOSTEH PRI D'ANNUNZIU. — VRNITEV V BRUSELJ. — COSYNSOV OPIS DRUGEGA DVIGA.

DESENZANO, 22. avgusta. V soboto popoldne sta poletela prof. Piccard in njegova žena v spremstvu italijanskega letalskega ministra Balba iz Desenzana v Benetke, kjer sta ostala do včeraj popoldne, ko sta se z istim letalom vrnila v Desenzano, kjer je prof. Piccard takoj pričel iskati nekatere važne instrumente, ki so izginili ob, oziroma takoj po pristanku z njegove gondole. Piccard domneva, da je aparat pobil kak poljski delavec iz tamkajšnje okolice, ni pa izključeno, da se jih je polastil tudi kak fana-tičen zbiralec spominkov.

Sinoči je Piccard z ženo odletel v Balbovem letalu v Gardone, kjer sta bila gosta d'Annunzia, Prof. Piccard bo zapustil Italijo najbrže še danes in se vrnil v Bruselj, kamor so že sinoči na dveh tovornih avtomobilih odpeljali njegov balon in gondolo.

Tudi Piccardov asistent dr. Cosyns je že prispel v Bruselj, kjer je izjavil, da bodo trajala znanstvena preiskovanja doseženih uspehov raznih merilnih instrumentov v stratosferi nad leto dni. Dr. Cosyns namerava izdati o drugem Piccardovem stratosferskem poletu obširno knjigo.

SILNA VROČINA V NEMČIJI IN AVSTRIJI.

BERLIN, 22. avgusta. Včeraj je vročina v letošnjem poletju dosegla v Berlinu svojo rekordno višino. V senči je kazal termometer 37 stopinj Celzija, na soncu pa celo 50. Zvečer pa je nastal nepričakovano velik prevrat. Po nevihti s hudim nalivom je padla zračna temperatura na 20 stopinj Celzija. Včerajšnja vročina je povzročila več požarov, ker so se vnela prerazsušena ostrošja. Pri kopanju se je včeraj utopilo 12 ljudi, v Berlinu in okolici se je zgodilo tudi več prometnih nesreč, pri katerih sta bili 2 osebi ubiti, 7 pa težko ranjenih. Na Holsteinskem je divjal strahovit vihar, ki je v raznih vaseh porušil nad 50 hiš in

izruval veliko drevja. Porušene so bile tudi vse brzojavne in telefonske napeljave. Tudi z Dunaja poročajo o neznosni vročini včerajšnje nedelje. Toploter je kazal 34 stopinj Celzija. Vsa kopališča so bila prenapolnjena. Pri kopanju na prostem se je utopilo 8 oseb.

IZ PARIZA V BUENOS AIRES BREZ PRISTANKA.

PARIZ, 22. avgusta. Francoska letalca Mermot in Maillox nameravata v bližnjih dneh potolči svetovni rekord letenja v ravni črti in bosta zato letela iz Pariza v Buenos Aires brez pristanka. Proga meri 10.800 km. Startati nameravata 30. septembra, ker bo tedaj polna luna. Poskusne polete sta že pričela.

Kritika ameriškega gospodarstva

NEWYORK, 22. avgusta. Skupina ameriških gospodarskih strokovnjakov je pričela senzacionalno kampanjo proti sedanjemu gospodarskemu sistemu v Zedinjenih državah. Strokovnjaki so mnenja, da je ameriška industrija dosegla višek in da preko tega več ne more. Ameriška industrija je do vrata zadolžena, saj znašajo dolгови zadnjih desetih let fantastično vsoto 218 milijard dolarjev. Kritika pravi nadalje, da se mora dosednji sistem spremeniti, sicer bo imela Amerika v dveh letih 20 milijonov brezposelnih. Tudi z inflacijo se končni polom ne bi mogel popolnoma zadržati.

Razprava proti španskim monarhistom

MADRID, 22. avgusta. Jutri se bo pričela pred izrednim sodiščem glavna razprava proti španskim monarhistom. Poleg generala San Jurja se bodo zagovarjali še: generalov sin stotnik San Jurio, general Garcia de la Heranza in polkovnik Estabana Fantes. Razprava bo javna in obtožence bodo branili uradni zagovorniki. Zagovornik generala San Jurja je izjavil časnikarjem, da njegov klient ne bo mogel biti obsojen na smrt, ker španska zakonodala zelo ostro razlikuje zasnovani, začetni in že storjeni zločin. General San Jurio zločina ni izvršil, ker je bil polzkus njegove vstaje zadušen že v kail.

Dnevne vesti

Stiki med mestom in deželo

MISLI OKOLIČANI K BILANCI »MARIBORSKEGA TEDNA«.

Ob priliki prvega »Mariborskega tedna« je bilo na račun tesnejših stikov med mestom in deželo izrečenih nešteto spodbudnih besed, ki živo zadevajo zlasti bližnjo mariborsko okolico. Po mnenju člankarjev je bil prepad med mestom in okolico v pretekli in polpretekli dobi tak, da do neobhodno potrebne vzajemnosti nikoli ni prišlo. Mesto ni znalo privabiti podeželskega ljudstva, da bi mu nudilo gospodarske, kulturne, poučne in zabavne prireditve. Zato Maribor svojemu kmetiskemu okolju ni mogel nikdar pomeniti tistega, kar pomeni n. pr. Kranjski Ljubljana ali celo Savinjski dolini Celje.

Ta povsem resnična, v preteklost namerjena dejstva, morejo z veseljem navdajati okolico, ki sme z zaupanjem zreti v uspešnejšo bodočnost medsebojnih odnošajev mesta in okolice. Bilanca »Mariborskega tedna« razveseljuje priznava, da je okolica pravilno razumela pomen prireditve ter se je v velikem številu odzvala vabilu Maribora. S tem se je prvi poizkus tesnejših vezi posrečil in pokazal, da je samo od sodelovanja obeh faktorjev odvisna naša skupna boljša bodočnost.

Z veseljem smemo v okolici beležiti preokret, ki je nastal v zadnjem času v mariborski komunalni politiki s tem, da želijo navezati s prireditvami in gospodarskimi akcijami stike s podeželjem. To je prava pot razumevanja in uvidevnosti k kočljivi rešitvi problema **zdržitve okoliških občin!** Vemo sicer, da se bo zadeva rešila kratkomalo z zakonom, vendar smo prepričani, da bo **prijateljska združitev** v naš skupni »Veliki Maribor« za

razmah in podvig novega mestnega okoliša pomembnejša. Kajti birokratični ukrepi, ki so daleč od živih potreb ljudstva, niso nikomur v korist, niti v čast. Upamo, da nas bo vzajemna pomoč sama ob sebi družila in razvila v nas zavest medsebojne navezanosti, ki ne more preko končne spojitve vsega ozemlja.

Da je medsebojna odvisnost obeh faktorjev dejstvo, so pokazale lanske časopisne polemike; sedanja moreča in duševna kriza še z mnogo večjim povdarkom kaže na skupne možnosti in nemožnosti v gospodarskem in kulturnem razvoju. Skupna borba napram vsem težočam je danes potrebnejša nego kdajkoli poprej. Vzlic hudim časom je podeželje za časa »Mariborskega tedna« manifestiralo za kulturni in gospodarski napredek; prav tako tudi okolica pričakuje, da bo mesto znalo primerno ceniti okoliške težnje in potrebe.

Zlasti so upravičene večletna pritožbe okoličanov na desnem bregu Drave, ki jim je — kljub bližini — kopališče mariborske občine na otoku nepristopno. Zaželjeni dravski brod, ki bi se dal z malimi stroški napraviti že pred leti, po treh sezonah še vedno ne stoji. Niti svoječasni apeli docenta g. dr. Matka niso zadeli! Prepričani smo, da se bo ob dobri volji tudi ta nedostatek — vsaj do prihodnje sezone — odpravil.

Skratka: Če je »Mariborski teden« s svojimi prizadevanji podkrepil medsebojno odvisnost mesta in dežele, je že s tem opravil mnogo. Nedvomno bo zavest vzajemnosti obrodila lahko zdrav sad v korist vsemu prebivalstvu.

Preselitev uredništva „Večernika“

Uredništvo »Večernika« in mariborsko uredništvo »Jutra« se preselita jutri v torek 23. t. m. jutraj v svoje nove prostore v Gosposki ulici št. 11, prvo nadstropje, dohod skozi vežo in preko dvorišča. Številka telefona obeh uredništev ostane še nadalje 2440. — Uprava s telefonsko številko 2455 se preseli nekaj dni kasneje.

UREDNIŠTVO.

Podražitev sladkorja

Z zakonom o državni trošarini se je povišala državna trošarina na sladkor v prahu, kockah in glavah za 1.50 Din, na sladkor v kristalih pa za 1.25 Din, in sicer tako, da pol poviška 0.75 Din, odnosno 0.65 Din plača tovarna, drugo polovico pa konzument. Ker pa so nekateri prodajalci sladkorja na drobno z ozirom na novo trošarino podražili sladkor od 1.50 do 4 Din, bo davčna oblast proti takim prodajalcem postopala najstrožje po zakonu o pobijanju draginje. Sladkor se je torej podražil samo za 75, odnosno 65 par pri kilogramu.

† Alojzij Spindler.

Pretekli petek so zvonovi malonedeljske farne cerkve naznanjali tužno vest, da je prenehalo biti dobro in blago srce posestnika Alojzija Spindlerja. Huda in mučna bolezen je blagega obče spoštovanega in priljubljenega starčka priklenila na bolniško postelj, katere ga je rešila smrt. Pokojnik je bil markantna osebnost, prava slovenska korenina, vzoren in napreden gospodar. Bil je oče narodnega poslanca g. Vekoslava Spindlerja, in oče skladatelja g. Frana Sal. Spindlerja, sedaj župnika pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju. Pokojnika so pokopali včeraj dopoldne po maši na domačem pokopališču. Pogreba se je udeležilo veliko število njegovih prijateljev in znancev, ki so prišli od blizu in daleč. Bodi blagemu možu ohranjen časten spomin! Težko prizadetim svojcem naše iskreno sožalje!

Imenovanje srednješolskih ravnateljev.

Za ravnatelja tukajšnje klasične gimnazije je imenovan g. Davorin Mastnak, doslej profesor realne gimnazije v Celju, za ravnatelja tukajšnje realne gimnazije pa je imenovan g. dr. Matko Heric, doslej profesor na istem zavodu.

Iz policijske službe.

Predstojnik mariborske mestne policije g. Alojzij Gerzinič je premeščen v Ljubljano; za predstojnika pa je imenovan g. dr. Hacin, doslej okrajni glavar v Prevaljah.

Iz šolske službe.

V višjo položajno skupino so napredovali učitelji, odnosno učiteljice: Zlatko Zej pri St. Vidu pri Ptuj, Elizabeta Kolnikova pri Sv. Marijeti niže Ptuj, Martin Sreš v Tišini v Prekmurju, Hilda Nedeljkova v Turnišču v Prekmurju, Oskar Bregant pri St. Janžu pri Dravogradu in Franjo Iglar v Mežici.

Šumarski kongres.

Pri volitvah na šumarskem kongresu, ki se vrši te dni na Sušaku, je bil izvoljen za predsednika nove uprave inž. g. Milan Lenarčič iz Ribnice na Pohorju.

Duhovniška vest.

Dekanijski upravitelj in župnik g. Franjo Gomilšek pri Sv. Benediktu v Slovenskih goricah je imenovan za dekana šentlenarške dekanije v Slovenskih goricah.

Glavna skupščina JUU v Beogradu.

Ker se je prijavilo okrog 60 delegatov in udeležencev za skupščino, je vodstvo sekcije prosilo pri ravnateljstvu državnih železnic za poseben voz. Iz Ljubljane odpotujemo vsi v torek 23. avgusta z brzim vlakom ob 9. uri dopoldne. Udeleženci iz Štajerske se pridružijo na Zidanem mostu ob 10.05. Vodita tovariša Skulj in Polak. Držite se točno navodil! Na postaji v Beogradu nas bo pričakoval tajnik. Vozovnice dajte opremiti z mokrim žigom.

Seja glavnega prosvetnega sveta

je pravkar sklicana. Iz dravske banovine sta odpotovala nanjo načelnik prosvetnega oddelka g. Josip Mazi in predsednik sekcije JUU g. Ivan Dimnik. Na seji bodo razpravljali o učnem načrtu za osnovne, meščanske in srednje šole.

Službeni list

dravske banovine objavlja v letošnji 66. številki: pravila o dopolnilnem izpitu absolventov dvorazrednih trgovskih šol za prestop v 3. letnik akademije, nadalje pravila o opravljanju privatnih in dopolnilnih izpitov na srednjih trgovskih šolah, pravila šolskega sklada trgovskih srednjih šol, ratifikacija konvencije o uni verzalni poštni uniji in objave banske uprave o pobirani občinskih trošarin v letošnji 16.

Razprava o učnem načrtu naših šol.

Prihodnje dni bo seja glavnega prosvetnega sveta v Beogradu, na kateri bodo razpravljali o učnem načrtu za osnovne, meščanske in srednje šole. Verjetno je, da bo prišlo do nekaterih sprememb, zlasti v učnem načrtu za osnovne šole.

Zahvala.

Poveljstvo mariborskega prostovoljnega reševalnega oddelka izreka primariju g. dr. Hugomu Robiču prisrčno zahvalo za dar 200 Din, ki jih je daroval namesto venca na grob preminulega vodje reševalnega oddelka in šefa zdravnišnika g. dr. Karla Ipavca.

Brezposelnosti v Sloveniji.

V Sloveniji je po zadnjih podatkih javnih borz brez dela skupno 4079 oseb. in sicer 2904 moških in 1175 žensk. Brezposelnost narašča zlasti med tovarniškimi delavci. Pri mariborski borzi je prijavljenih 417 moških in 165 žensk.

Glasbeno društvo »Drava«

priredi s sodelovanjem lastne godbe, pevskega in tamburaškega zbora v nedeljo, 4. septembra t. l. ob 15. uri, letno veselico v gostilni Mraz (preje Stumpf) v Studencih pri Mariboru. Vstopnine ne bo. Društva se naprošajo, da upoštevajo to prireditev.

Na grobeh vojnih žrtev.

Včeraj dopoldne je prispelo z avtobusi večje število Avstrijcev v Maribor, ki so obiskali grobove v vojni padlih žrtev prejšnjega 47. pehotnega polka, ki počivajo na tukajšnjem pokopališču. Na grobeh je zapel »Männergesangverein« več žalostink in nekateri so položili vence in rože na gomile. Turobne žalostinke je igrala tudi godba, ki so jo imeli s seboj. Proti večeru so se vrnili obiskovalci proti domu.

Ob zatonu puchensteinske slave.

Pretekli četrtek je bila zaključena drastarin in umetnin na gradu Puchenstein, kjer je bilo zadnje dni precej živo in konkurzno upraviteljstvo z uspehom lahko zadovoljno. Za dvakratno cenilno vrednost so bili zdražbani zlasti predmeti iz srednjega veka. Prišli so kupci od blizu in daleč, saj pa je tudi zbirka rajnega kometerja slovela širom sveta. In tako bo zopet marsikatera umetnina romala v kljub naredbi, da je izvoz dražbenih puchensteinskih predmetov prepovedan, preko naše meje. Nekdanja slava Puchensteina je tako zatonila.

V Rogozi je gorelo

Danes dopoldne ob 10.10 je zabrel telefonski zvonec v pisarni tukajšnje požarne brambe, ki je bila obveščena, da v Rogozi gori. Že v naslednjem trenutku sta odbrzela dva avtomobila z vsem potrebnim gasilnim orodjem proti Rogozi, kjer je bilo v plamenih Scherbaumovo gospodarsko poslopje. Ker je bilo poslopje polno suhega sena in slame, se je ogenj z bliskovito naglico širil in namah objel ves veliki objekt. Na kraj požara so prihiteli tudi okoliške požarne brambe in gasilci s Pobrežja. Radi silne vročine in suše pa so bila reševalna dela zelo otežkočena, in to tembolj, ker je primanjkovalo vode. Z velikim naporom so gasilci rešili, kar se je dalo, vse ostalo pa je ogenj vpepelil. Kako je požar nastal ni znano. Škoda je ogromna.

Nič ni varno pred tatovi.

Sinoči so vlomili neznani zlikovci v barako stavbenika Kiffmana v Magdalenski ulici ter odnesli razno zidarsko in tesarsko orodje, vredno okrog 500 Din. Izginili so brez sledu.

Ukradeno kolo.

Inkasantu mestnega električnega podjetja je bilo v soboto popoldne izpred neke trgovine v Frančiškanski ulici ukradeno kolo znamke »Cirus«, vredno 1500 Din.

Huda nezgoda.

V Kamnici se je smukala komaj štiri-letna Marica Namestnikova okoli slamo-reznice. Po nesreči je prišla z levo roko v stroj, ki ji je odrezal vse prste. Prepeljati so jo morali v bolnišnico.

Se ena tatvina kolesa.

Včeraj popoldne je nekdo odpeljal vničarju Ivanu Deučmanu iz Vukovskega dola iz neke veže v Vetrinjski ulici skoro novo kolo, vredno 1700 Din.

Zapeka. Strokovnjaki za srčne bolezni so prišli do rezultata, da učinkuje naravna »Franz Josefova« grenčica celo pri zamašenem srcu in napakah srčnih zaklopnih zanesljivo in črevesje očiščuje brez vsakršnih težav.

Pri številnih nadlogah ženskega spola povzroči »Franz Josefova« grenčica najboljše olajšanje. Spričevala klinike za bolne ženske potrjujejo, da se poslužujejo zelo milo odvajajoče »Franz Josefove« vode, zlasti pri otročnicah z najboljšim uspehom. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in špecijskih trgovinah.

Poskušen samomor.

Preteklo soboto zvečer okrog osme ure je bil redar, ki stoji na Aleksandrovi cesti pred začetkom Meljske ceste obveščen, da se je neki moški v stanovanju na Aleksandrovi cesti v samomorilnem namenu zabodel z nožem v srce. Redar se je takoj podal tja, kjer je našel v mlaki krvi mizarskega pomočnika Franja Lubca, uslužbenega pri tvrdki Nassimbeni. Na prsih je imel dve veliki rani, iz katerih je curkoma tekla kri. Pri domačih je zvedel tudi, da se je nesrečnik malo pred usodnim dejanjem hudo skregal s svojo ženo in da je v hipni duševni zmedenosti in razburjenosti segel po nožu, ter si hotel končati življenje. O dogodku so bili obveščeni tudi reševalci, ki so hudo ranjenega moža z avtom prepeljali v bolnišnico.

Stari grad pri Vuzenici žrtev plamenov.

Sinoči okrog pol 18. ure, ko so vuzenjski Sokoli končali svoj štafetni tek, so opazili, kako so švigili na Starem gradu proti nebu ognjeni zublji. K gorečemu gradu so takoj pohiteli gasilci, toda brez gasilnega orodja, ker v bližini ni vode. Preden pa so dospeli na kraj požara — grad je na strmeh hribu in oddaljen skoro pol ure — je ostrežje že zgorelo in so plameni objemali gornje nadstropje, kjer je imel pokojni akademski slikar Oskar vitez Pistor svoj atelje. Tudi gornje nadstropje je ogenj kmalu uničil, nepoškodovan pa je ostal spodnji del gradu, ker so tam vsi prostori obokani. Iz spodnjih prostorov so rešili skoro vse, nekaj tudi iz gornjih, vendar je boljše in vrednejše predmete uničil ogenj. Škoda, ki jo je povzročil požar, cenijo na 50.000 Din. Krita je sicer zavarovalnino, toda zadnje zavarovalne premije baje niso bile plačane. Kako je ogenj nastal, se ne ve, sumijo pa, da ga je podtaknila zlobna roka.

Ukraden kovčeg.

Ko je pustil za hip dr. Bruno Weixl sinoči svoj avto brez nadzorstva v Jurčičevi ulici in stopil k svojemu bratu, sta izkoristila to priliko dva nepoznana moška in odnesla iz avtomobila usnjat kovčeg, vreden 1000 Din.

Ponarejeni srebrniki.

V okolici Sv. Andraža v Slovenskih goricah so jeli krožiti zadnje dni ponarejeni srebrniki, ki pa so jih že navadni ljudje spoznali, da niso pravi. Nekaj takih srebrnikov so orožniki zaplenili, razpečevalcu pa se je zaenkrat še posrečilo pobeegniti.

Tri prometne nesreče.

V Slivnici pri Mariboru se je minulo soboto dopoldne pripetila na ovinku pri odcepu občinske ceste v Orehovo vas huda avtomobilska nesreča. V naglem tempu je drvel Fornezzijev osebni avto iz Maribora proti Rogaški Slatini. Ko pa je zavil na ovinku, je avto spodneslo, da je zavozil z vso silo v obcestno železno grajo. Le v zadnjem hipu je šofer vozilo naglo zavrl, sicer bi bile še človeške žrtve. Tako pa se ni vozniku in potniku pripetilo nič hudega. Poškodovan se je le avto, ki ni bil več poraben za nadaljnjo vožnjo.

Večja nesreča se je pripetila sinoči na cesti med Sv. Jurijem ob Pesnici in Mariborom. Nič hudega sluteč se je naglo peljal na svojem motornem kolesu posestnika sin Joško Bračko, ko se je za nekim ovinkom naenkrat pojavil pred njim kmečki voz. V usodnem trenutku je skušal motorist prehiteti voznika, toda zadel je ob voz in zletel z motorjem vred v obcestni jarek, kjer je obležal hudo poškodovan. Pri padcu se je dvakrat zlomil levo nogo pod kolenom. O nesreči so bili telefonično obveščeni mariborski reševalci, ki so ponesrečenca prepeljali v avtom v bolnišnico. Hudo se je poškodovalo tudi motorno kolo.

Tretja nesreča se je dogodila sinoči okrog 10. ure v Ratanjski vasi, skozi katero je drvel neki tovorni avto iz Rogaške Slatine in podrl na tla 70-letnega posestnika Ivana Drogenika. Starček se je pri padcu nevarno poškodoval po vsem telesu in so ga morali takoj spraviti v bolnišnico.

Silno neurje nad Slovenskimi goricami

ORKANSKI VIHAR S TOČO, STRAŠNO UNIČEVALNO RAZDEJANJE NA VSEH KULTURAH IN MNOGIH POSLOPIJH. SADJE, EDINA NADA, NA TLEH, POVRH SLABI IZGLEDI SADNE TRGOVINE. APEL NA OBLASTI, POSLANCI IN VLADO ZA POMOČ.

Že samo letošnja trdovratna, dolgotrajna suša je našega slovenjgoriškega kmeta spravila do obupa nad vsakim gospodarskim uspehom. Zadnja leta mu je odpovedalo vnovčenje vina, ki ga je moral domačin prevzeti v svoje lastno konzumiranje. Vinska kupčija je že nekaj let skoraj sploh prenehala, le tu in tam se je moglo vino prodati po ceni, s katero niso kriti niti pridelovalni stroški. Po tem pro padu vnovčevanja vinskega pridelka še se je do 1. 1930. vendar vsaj srednje do bro držalo vnovčevanje živine. Radi že lanske slabe košnje in žetve, kar naši kupci predobro vidijo in temu primerno že vnaprej znižajo ceno, je tudi prodaja živine že skoraj docela zaspala. Višek padca cen pa se je pojavil letos kmalu po prvi košnji. Žalostno a resnično je, da je na sejmihi naš kmet, ki vleče radi sile že zadnje repe živine iz hleva, živinskim kupcem nekaj vaški norček, s katerim zbijačo čisto neokusne šale in pri tem re pomislijo, da so po večini sami izšli iz kmetijskih domov ter imajo pred seboj delovno in gospodarsko izčrpanega človeka, ki se le nerad pod silo gospodarskega propadanja loči od svoje živinice.

Tako se cene živini danes zavrtje tako nizko, da so kmetje posegli po skrajnem sredstvu in začeli klati ter meso razprodajati sami doma. To je skrajni korak, to je zadnji poskus rešitve potom samopomoči med kmeti samimi, ki na ta način pomagajo z odkupovanjem mesa drug drugemu. Kako težko pa se odloči živinorejec, ubiti živino doma, to ve samo on, ker jo pač ljubi, ker mora z njo deliti vse svoje gorje. Kam pa bo vodila ta samopomoč, kam pridemo z našo živinorejo, odkod jemati sčasoma gnoj itd.? — Travniki in pašniki so letos podobni pogorišču, zlasti v malo višjih legah. Na njivah so koruza, fižol, zelje, repa in druge rastline pričele veneti preden so dozorele.

K itak grozni suši, kot je stari ljudje ne pomnijo, pa je usoda v torek 16. t. m. dodala še novo, groznejšo šibo. Ob pol 18. uri so se pričeli zbirati sivoridečkasti oblaki, prihajajoči od severa v jugovzhodni smeri. Iz vetriča je zrastle vihar, iz viharja orkan. Živina je kar sama drla proti domu, voznički na cestah so hiteli do bližnje hiše, pojavili so se ne le na cesti, ampak tudi vse vprek po travnikih in poljih, ki so itak vsa bila do vrha prašna in izsušena, vedno večji in močnejši stolpi ter vrtinci prahu, tako da je nastala prava pravcata nočna tema. Skozi zrak so odmevali siloviti poki, ki si jih sprva nismo znali niti razlagati, kajti ni bilo videti bliska, torej ni mogel biti to grom. Bilo je le radi viharja povzročeno ruvanje in lomljenje dreves v sadovnjakih in gozdih. Pokali in lomili so celo zidovi hiš, rušila so se gospodar-ska poslopja, tresle so se hiše, na njih se

odpirale strehe, ljudje so hiteli v hiše, se pozaprl, ko da bi čakali sodnega dne. Mnogokje so odbežali, da bi bili varnejši, v kleti. Do mezza pretresljiva je bila usodna polura, v kateri so prav po zvezinskih divjale naravne sile, kot bi res pripravljale konec sveta. Ko je orkan zmlatil vse, kar se mu ni moglo več upirati, dobesedno na tla, je zblila še dalje v zemljo vse že ležeče rastlinstvo močna, z veliko silo udarjajoča toča. Središče vse te grozne igre narave je bil v zapadnih Slovenskih gorica Sv. Jakob z vsemi sosednimi farami. Kdor tega neurja sam ni videl, in ni slišal, mu ga ni mogoče dovolj naslikati. Še bolestnejše, usodnejše pa so posledice. Edina nada

naših kmetov, sadje, je v besedi in rešnici: na tleh. Skoraj petina drevja je polomljena ali izruvana. Njive so kakor povaljane in razcefrane. Odkod vzeti denar za popravilo razdrtih poslopij, streh, odkod koruzo — kruh ubogih?

Malenkostne množine sadja, ki so še kljubovalno ostale na drevju, bo treba točno spraviti v denar. In spet se bojimo, da bo ta grozen udarec sadnim kupcem - morda dobrodošla konjunktura? In to prav sedaj, ko grozi tudi sadni trgovini nekakšno karteliranje, določevanje enotnih cen in prejkone — navzdol, najbrže brez konkurence!

Slovenjgoričani, najsevernejši, obmej-ni državljani dvigajo v tem obupu pro-seče roke, kličejo na pomoč: naše oblasti, naše poslance, naša vlada, priskočite na pomoč! Vemo, da nam jo težko nudite v denarju ali naravi. Prosimo pa za splošen, primeren odpis davkov, ki zdaj zapadejo v plačilo. Odprite, otvorite nam možnosti, da vnovčimo boljše svoje pridelke, ščitite dolžnike, zaposlite brezposelne in lajšajte vsepovsod gorje naj-hujše prizadetemu kmečkemu stanu!

Aparat za raziskovanje morskih globin

ODKRIVANJE DOSLEJ KOMAJ SLUTENIH SKRIVNOSTI MORJA.

Dr. Hartman, znani ameriški raziskovalec morskih globin, ki je trenutno na znanstvenem potovanju po Sredozemskem morju, je izumil izredno zanimiv aparat, ki omogoča pogled v globine na daljavo. S tem aparatom se daje s pomočjo močne električne razsvetljave in kinematografske kamere, ki se električno upravlja z ladje, fotografirati vse zanimivosti v velikih globinah pod morskovo vršino.

Z ladje se spusti aparat po električnem kablju v morje, gledalci pa sede v temni ladijski kabini in opazujejo na projekcijskem platnu sliko, ki prihaja s pomočjo električnih treslajev iz oceanskih globin. Čim se pokaže kaj zanimivega, zadostuje rahel pritisk na spojko, in že deluje kinematografska kamera, ki pokaže vse zanimivosti na platnu.

Te slike, prenešene z morskih globin, se daje pošiljati po ladijski radijski postaji brezžično postajam na kopnem, ki jih nato zopet s pomočjo radija oddajajo mnogoštevilnim aparatom za gledanje slik iz daljave. Tako more človek sredi celine natančno videti, kaj se ob istem času dogaja na dnu oceana. Izum presega vsako mero verjetnosti. Ker svetloba privlačuje ribe, bodo nudile zanimive borbe med prebivalci morskih globin, ki žive pač drug od drugega, prenešene na platno, marsikomu prav poseben užitek.

Hartmanov aparat odkriva velike perspektive za raziskovanje morskih globin, ki se bo šele zdaj pričelo uspešno razvijati, ker se aparat lahko potopi v globlino, ki doslej ljudem tudi z najmodernejšimi potapljaškimi opremami niso bile dosegljive. Dasi pokriva morje nad dve tretjini zemeljske oble, so skrivnosti njegovih globin ljudem popolnoma neznane in nedvomno se nam bodo s pomočjo Hartmanovega aparata odkrile njegove

fantastične skrivnosti in čari, o katerih se nam danes niti ne sanja. Znano je, da obstoja življenje kljub silnemu vodnemu pritisku tudi v najnižjih globinah morja. Doslej se je znanstvenikom posrečilo izmeriti morske globine na raznih krajih, izkopani so bili deli morskoga dna in kemično ter geološko preiskani, z drobnimi mrazami so bile ujete najraznovrstnejše majhne ribice, ki so bile nato temeljito preiskane in klasificirane, to pa je bilo tudi vse, kar je bilo doslej mogoče doseči.

Moderna tehnika je v svojem silnem zaletu zadnjih desetletij brez vsakega zanimanja hitela mimo raziskovanja morskih globin in je nekaj izumiteljev obrnilo svojo pozornost na ta problem. Dr. Hartman, ki se je nad 20 let trudil, da razjasni to večno skrivnost in je izdelal vse mogoče potapljaške aparate, s katerimi bi mogel dospeti čim globlje v morje, je rešil s svojim najnovejšim aparatom za gledanje v globino izredno težaven problem in odprl z njim znanosti nadaljne poti velikega napredka.

Glavna prednost njegovega izuma je v končno vendarle omogočenem proučevanju velikih morskih globin. Posrečilo se mu je odkriti v Sredozemskem morju med Sicilijo in Afriko velike razvaline neznane predzgodovinskega mesta in bo na njihovem raziskovanju praktično preizkusil vse vrline in popolnosti svojega fenomenalnega izuma. Z ozirom na veliko obsežnost in velikost teh podmorskih zgradb sluti dr. Hartman, da bo na tem mestu odkril bajeslovno in skrivnostno deželo Atlantido. Z eventualnim odkritjem Atlantide bi bilo razjasnjeno vprašanje, če je res tekla zibelka človeške kulture na ozemlju Sredozemskega morja še poprej nego je Atlantski ocean razrušil naravni jez pri Gibraltarju in s

tem povzročil najstrašnejšo katastrofo, ki je kdajkoli zadela človeški rod in pokopala zibelko človeške civilizacije ter ustvarila Sredozemsko morje v njegov današnji obliki in obsegu. Vsi stari narodi, ki so prebivali na obalah Sredozemskega morja, so poznali tradicijo, ki pripoveduje o strašnem vseuničujočem svetopisemskem vesoljnem potopu.

Z novim aparatom se bo končno tudi ugotovilo, kakšna živa bitja prebivajo v mračnih brezkončnih morskih globinah, iz katerih se nikoli ne smejo pokazati kvišku pod žarke svetlega solnca. Aparat bo tudi pokazal, če ne žive v morskih globinah morda direktni potomci raznih orjaških predpotopnih zavrijev, živali, ki so skozi milijone let in tisoče generacij lezle vedno globlje v morje in se tako hranile s plodovi uničenja, ki je izbrisalo z zemeljske in morske površine to gigantsko plemo. Če pa obstoja v največjih globinah oceana resnično življenje, kar je dokazano, zakaj naj bi se to življenje omejevalo le na majhne ribice, ki jih love z drobnimi mrežicami? Morje ne zakriva le največjega dela zemlje, temveč nedvomno tudi najčudovitejše in najzanimivejše uganke in misterije našega planeta. Vsekakor bi bilo važnejše in dragocenejše, da se raziščejo te velikanske in mračne oceanske globine, kakor da se pričajo polarne ekspedicije, ki so zahtevale brez velikih uspehov silne napore in trpljenje ter mnogoštevilna dragocena človeška življenja.

Sport

TEKMOVANJE ZA DRŽAVNO NOGOMETNO PRVENSTVO.

Včeraj se je nadaljevalo tekmovalstvo vseh legah. V prvi ligi je v Ljubljani zmagala Viktorija nad Ilirijo 2:1 (1:1); v Zagrebu pa je bilo Primorje poraženo od Gradjanskega 10:0 (5:0)! Ostale tekme so končale: Hajduk:Concordia 3:0 (3:0); Slavija (Sarajevo):BSK 2:2; Jugoslavija:Skopski SK 7:1 (3:1); Bask:Obilič 11:3 (4:1); Bačka:Slavija (Sombor) 4:1 (3:0); Slavija (Osijek):Gradjanski (Osijek) 10:0 (7:0).

Stanje tabele v prvi ligi je po včerajšnjih tekmah naslednje:

1. Viktorija	7 6 1 0 17:7 13
2. Gradjanski	6 4 2 0 28:7 10
3. ISSK Maribor	6 3 0 3 12:12 6
4. Primorje	6 1 1 4 8:23 2
5. Ilirija	7 0 0 7 7:23 0

Kolesarska dirka za državno prvenstvo

Na 144 km dolgi progi Ljubljana - Novo mesto - Zagreb je bila včeraj kolesarska tekma za državno prvenstvo. Startalo je 8 juniorjev in 26 seniorjev. Kljub veliki vročini so se vsi tekmovalci izborili držali. Doseženi rezultati so prav dobri: 1. Grgac (Sokol, Zagreb) 4:45:04; 2. Drago Ivković (Gradjanski) 4:45:06; 3. Jagar (Sokol, Zagreb) 4:46:16; 4. Škrabl (zvezni vozač) 4:50:11; 5. Bruno Fanlinger (Poštala - Radvanje) 4:50:2; 6. Mikec (Gradjanski); 7. Davidović (Orao); 8. Močnik (Disk, Domžale); 9. Komac (Orao); 10. Štefan Rozman (Edelweiss, Maribor); 11. Abulnar (Ilirija) in 12. Kačič (Hermes).

Od kolporterja do milijonarja

Kariere ameriških raznašalcev časopisov

Nedavno je bil v Detroitu, kakor običajno vsako leto, sklican sestanek bivših ameriških časopisnih raznašalcev. Ta klub se ponaša s tem, da ima med svojimi članstvom 52 pravih milijonarjev. Zna no je, da je precej ameriških velekapitalistov pričelo svojo kariero v ulogi ubogega časopisnega kolporterja. Prejšnji predsednik tega zanimivega kluba je bil veliki izumitelj Thomas Alva Edison, ki je pričel svojo slavno kariero tudi kot časopisni raznašalec.

V klubovem lokalu v Michiganski aveniji so se zbrali ti bančniki, industrijci in veleposessniki, da v udobnih naslonja-čih pokramljajo o bivših časih... Naslednje jutro po svečanem banketu se je nudila pasantom na omenjeni aveniji čudna slika: iz klubovih lokalov je planilo na cesto v plaščih in čepicah, običajni uniformi ameriških časopisnih raznašalcev, 52 sivolasih gospodov, ki so se zapodili v naglem teku do prvega časopisnega

podjetja, kjer je vsak pobral kup najnovejših listov in stekel na cesto, glasno kričoč bombastične naslove dnevnih novic. Pasanti, ki se jim le enkrat na leto nudi tak redek prizor, kupujejo liste po dolarju in gre ves ta izkupiček v dobrodelne namene, vsak član kluba in »kolporter« pa mora še iz svojega priložiti po 1000 dolarjev. Ob zadnjem nastopu so ameriški listi prinesli nekaj prav zanimivih podatkov iz življenja dveh znanih milijonarjev, ki sta tudi pričela svojo kariero kot časopisna raznašalca.

Jakob Löwenstein, »kralj kislih kumar-c«, je danes desetkratni milijonar in si je pridobil svoje ogromno premoženje s tem, da je uvedel v Ameriki praktičen način konzerviranja kislih kumar-c. V zadnjem desetletju preteklega stoletja se je preselil s svojo rodino iz Avstrije v Ameriko. Njegov oče je bil krojač in je imel zelo majhen zaslužek, tako, da je moral po svojih skromnih močeh prispevati k vzdrževanju družine tudi komaj 14 letni Jakob, ki je bil najprej snažilec čevljev, nato pa raznašalec časopisov. Ko je neko dopoldne v hudem deževju hitel po spolzkih čikaških ulicah in ponujal časopise, se je nenadoma spodtaknil ta-

ko nerodno, da so mu vsi časopisi padli v blato. Deček je zajokal, ker je vedel, da bo moral pokvarjene liste sam plačati. Sedel je v bližnjo vežo in se razjokal. Mimo pa je prišel neki gospod, ki ga je dečkov jok silno razjezil. Stopil je k njemu in ga nahrnil:

»Kaj se ne sramuješ? Moški ne sme jokati!«

Mali Jakec mu je milo potožil svojo nesrečo, nakar mu je neznan gospod godrnjaje podaril bankovec in odšel. Ko je deček pogledal v pest, je presenečen opazil, da stiska — stotak. Neznani dobrot-nik je bil mladi Vanderbilt, ki je na »Titanicu« tako herojsko umrl. S tem stotakom je Löwenstein pričel svojo prvo trgovino, ki se je kmalu razvila v veliko tovarno konzerv in konzerviranih kislih kumar-c. To je bila prva etapa v nagli karieri »kralja kislih kumar-c«.

Še zanimivejši pa je bil morda način, kako je ustvaril svojo kariero finančni magnat James Summington. Pred pol stoletja je bil še časopisni raznašalec v Newyorku. Komaj deset let star je ostal sirota sam na svetu, ker sta se oče in mati pri nekem velikega požaru smrtno ponesrečila. Njegova specialiteta ni bilo

prodajanje časopisov po ulicah, rajši se je vzpenjal po stopnicah v visoka nadstropja palač na Wallstreetu, kjer je uspešno prodajal liste v tamkajšnjih tiso-čeri pisarnah in uradih. Vsak dan je moral na ta način preteči več kilometrov in je bil zvečer na smrt utrujen. Nekega dne je imel srečo, da je že zgodaj popoldne prodal vse izhode v neki banki, kar ga je tako razveselilo, da je sedel na stopniščno ograjo in se popeljal navzdol. Med to naglo »vožnjo« pa mu je prišel po stopnicah naproti neki starejši gospod, ki ga je James, ne več zmožen zmanjšati brzino, zadel z nogo tako močno v prsa, da se je gospod kar opotekel. Ko se je stari gospod zavedel, je dečku pritisnil krepko zausnico, trenutek nato pa se je že tudi pomiril, se nasmešnil in se spu-stil z malim Jamesom v daljši pogovor.

Že naslednjega dne je bil James Summington nameščen kot »deček za vse« v tej banki. Stari gospod je namreč bil Jay Gould, v tistem času najbogatejši človek v vsej Ameriki. Ta skromna služ-bica je bila izhodišče za nadaljni dvig Jamesa Summingtona, ki se mora za svojo sijajno kariero zahvaliti le zausnici ban-čnega ravnatelja Goulda.

Iz zgodovine izumov in izumiteljev

IZUMI, KI SE JIM JE SVET SMEJAL.

Francoski listi so nedavno poročali, da je inženjer Remy izdelal in objavil načrt, ki izgleda na prvi pogled zelo čudno. Že davno želja ljudi je bila, da bi bil Egipt ob vsej vzhodni afriški obali zvezan po železnici s Capetownom, vendar se je ta ideja zdelo vsakomur neizvedljiva, ker bi puščavski pesek tako železnico zasul že v najkrajšem času. Inženjer Remy pa je predložil točne načrte in proračune za zgradbo železnice, kakor si jo je zamislil. Njegova železnica bi bila prav za prav orjaška podzemna železnica, ki bi tekla po ogromnih ceveh, čvrsto pritrdjenih na zemeljski površini. Puščavski pesek bi jih lahko tudi zasul, ne da bi bil pri tem promet najmanj oviran. Opreznost je izučila ljudi, da se jim noben, še tako fantastičen načrt ne zdi več neizvedljiv. Ljudje so po svoji naravi konzervativni, vendar pa so se v novejšem času naučili menjavati svoja še tako trdna prepričanja. V zadnjih sto letih so bili ljudje s strašno naglico postavljeni pred celo vrsto novih problemov in novih dejstev, pa jim ni preostajalo nič drugega, kakor da so se čim prej prilagodili novim razmeram. Nekaj primerov naj pokaže, kako težko je bilo še pred nekaj desetletji pridobiti svet za nove ideje na področju tehnike.

Med temi nasprotniki vsakega tehničnega napredka so bili n. pr. oni teoritetiki, ki so svojim sodobnikom točno in neovrgljivo dokazovali, da je iz raznih vzrokov nemogoča trajna vožnja železnih koles po železnih tračnicah. Francoski fizik Bernoulli je celo z matematskimi razlogi dokazal, da je vsako premikanje v pomočjo pare izključeno. Pariška akademija je nagradila ironični spis o rezultatih znanstvenih raziskovanj, vendar pa so že nekaj let pozneje kljub vsem učenim teoretskim razpravam — drveli vlaki širom Evrope.

Bili so pa še tudi razni drugi razlogi proti uvedbi in širjenju železnice in je n. pr. avstrijski cesar Ferdinand I., ko je bil naprošen za odobrenje načrtov za zgradbo železnice, ki je pozneje celo nosila njegovo ime, rekel: »Zakaj naj bi gradili železnice, če pa še poštne kočije na navadnih cestah niso polne potnikov?« Cesar očito ni mislil na to, da se potreba in vrednost stvari pokaže šele tedaj, ko je dogotovljena.

Parni stroji in bencinski motorji so tudi imeli svoje nasprotnike in zasmehovalce. Angleški profesor James Lardner je razložil v obširni znanstveni razpravi, da bi človek prav tako lahko preplaval ocean z lastnimi rokami, kakor bi ga prebrodil s pomočjo parnega stroja. Prvo in drugo je neizvedljivo in nesmiselno in so zato vsi eksperimenti s paro nepotrebni. Točno 3 leti nato, t. j. 1819., je prvi parnik »Savannah« preplul Atlantik.

Pri izumu bencinskega motorja je izgledalo, da bodo skeptiki imeli prav, ker se je prvi polzkuš ponesrečil in njegov izumitelj sam pri tem izgubil življenje. Našli so se pa odločni ljudje, ki so nadaljevali poskuse ustvaritve eksplozivne-

ga motorja, dokler nekega dne niso iznašli motorja za praktično uporabo.

Podobno usodo je doživel tudi svetilni plin. Dočim je izumitelj tega plina Harry Murdoch na Angleškem naletel na pravilno razumevanje in priznanje, je doživel francoski inženjer Lebon, ki si je vbil v glavo, da mora v vsem Parizu uvesti plinsko razsvetljavo, tragično usodo. Najprej so se njegovi zamisli smejali, potem pa so odločno odklonili ponudbo, da bodo iz lesa proizvajali svetilni plin, dasiravno jih je rotil, naj si vsaj ogledajo njegovo — svetiljko, ki je brez stenja gorela v njegovem laboratoriju. Učenjaki njegovega časa so znali tako zrevoltirati ljudske množice proti temu »sleparju«, da so ga 2. decembra 1818, na dan Napoleonovega kronanja, podivjani meščani prebodli z noži na Elizejskih poljanah. V Parizu sicer prve plinske svetiljke niso gorele pred l. 1818., dočim so nasprotno razsvetljevale mestne ulice v Manchestru plinske luči že 12 let poprej. Druga evropska mesta so uvedla plinsko razsvetljavo mnogo pozneje.

Izumitelj prave plinske svetiljke je dr. Karel Auer, ki je umrl l. 1829. in ki se je moral prav tako boriti proti zasmehovanju svojih sodobnikov. Ko je l. 1885. izgotovil prvo plinsko »žarnico« in jo pokazal celi vrsti tehnikov z željo, da bi mu finančno omogočili izkoristiti to važno iznajdbo, se je žarnica nenadoma razsula pred očmi gledalcev. Zaradi te žarnice, ki je bila izdelana iz volne, impregnirane z »meko prstjo«, so gledalci zapretili mlademu izumitelju celo s sodno ovadbo zaradi poskušenega sleparstva. Dunajski narodni pevci so se v nešteti pesmicah norčevali iz goreče in žareče »nogavice« in je dr. Auer šele l. 1891., ko je iznašel za svojo luč boljšo kemično mešanico, postal slaven po vsem svetu.

Ko je Benjamin Franklin l. 1740. z neba izmamil strelo in iskal za svojo idejo strelovođa potrebno finančno pomoč, se mu je tudi vse smejalo, čeprav je mogel svoj izum točno dokazati na sijajno izdelanem modelu.

Nepričakovan uspeh pa je dosegel dr. Demouzel, ko je 9. aprila 1877. v pariški akademiji prvič pokazal Edisonov fonograf. Komaj se je po kratkih uvodnih besedah aparat nekaikrat zavrtel, že je planil na oder senior akademije in znani humanist profesor Roulland, ogorčen zgrabil dr. Demouzela in njegov aparat ter oboje treščil proti vratom. Izjavil je, da se družba samih izbranih učenjakov pač ne more pustiti potegniti od prevaranega trebušnega govornika in da je treba sleparja, kakršen je dr. Demouzel, izročiti policiji. Popolnoma izključeno je dejal, da bi mogel kosček kovine posnemati plemeniti zvok človeškega glasu. Dr. Demouzel je bil takoj nato tudi izključen iz akademije in je bil ponovno sprejet šele nekaj mesecev pozneje, ko je prispel nov Edisonov aparat, na katerem so se učenjaki gospodje morali prepričati, da je stvar točna in v redu.

S posebnimi težavami so se morali boriti graditelji brzojavnih prog na Kitajskem. V nekaterih kitajskih pokrajinah so še danes izpeljane posamezne brzojavne in telefonske proge v čudnih, neumljivih vijugah. Kitajci namreč niso dovolili, da bi padla senca brzojavnega droga, izolatorjev ali žice na grob kakega njihovoga prednika, ker bi bil s tem grob oskrunjen. Ker pa so na Kitajskem grobovi razmetani križem po deželi brez vsake urejenosti, ni graditeljem nič drugega preostalo, ko da so se spretno zvižali med temi grobovi. Če se niso hoteli izpostaviti nevarnosti, da bi bila podnevi zgrajena proga ponoči porušena, oni sami pa eventualno ubiti.

Zelo poučna je tudi usoda vodljivih zrakovlovov, ker se je v prvem začetku vnela besna diskusija o tem, ali naj bo zrakovlov izdelan iz mehkega ali trde-

ga materiala. Naravno so se posluževali pristaši ene ali druge stranke v tej borbi vseh mogočih, dovoljenih in nedovoljenih sredstev, samo da so izpodbijali nasprotniku pravico do eksistence.

Takih in podobnih primerov je še mnogo in je zato prav dobro in umestno, da jih ljudje od časa do časa slišijo, ker je šele najmlajša generacija postala zadostno previdna, da sprejema nove ideje in izume brez prenapljenega obsojanja. Kdo more vedeti, da ne bo neki načrt, ki se nam danes še zdi smešen, čuden in nemogoč, jutri že uresničen? Zato je dobro, da se taki vzgledi iz polpreteklosti dobe čim pogosteje ponavljajo, da se bo današnja generacija naučila s kritičnim pogledom motriti vse nove izume in omogočati izumiteljem uresničanje njihovih idej. Rešitev nas vseh je le v naglem napredku znanosti in tehnike.

„Ljubljana v jeseni“

Nagradno tekmovanje slovenskih harmonikarjev bo 11. septembra t. l. na velesojmu v Ljubljani, in to ves dan. Posebne komisije bodo ocenile vse igralce in izbrani najboljši igralci bodo ob petih popoldne tekmovali še posebej med seboj za končno prvenstvo. Potek tekme bo gotovo zelo zanimiv. Harmonikarji so razdeljeni v pet skupin in za vsa ko skupino je določena posebna ocenjevalna komisija. Harmonika je naš narodni instrument, zato je tudi zanimanje za tekmo zelo veliko. Ljubitelji narodne glasbe so v ljudno vabljeni, da prisostvujejo tekmam. Legitimacije, ki opravičujejo na polovično voznino v Ljubljano in nazaj, prodajajo po Din 30.— večji denarni zavodi, biljetarne »Putnika« in blagajne vseh večjih postaj dravske banovine.

Razstava poljedelskih strojev in orodja. Letošnja razstava strojev ob priliki jesenskega ljubljanskega velesoja od 3. do 12. septembra bo prav bogata. Razstavljeni bodo vsakovrstni stroji, od preprostega do najbolj dragega in za vse vrste gospodarstva. Nudena bo velika izbira poljedelskega orodja in strojev za mlekarstvo. Večina strojev, ki bodo obsegali približno 2000 kvadratnih metrov razstavnega prostora bo v obratu. Razstave se udeležijo domače tvrdke in one iz tujine, zlasti iz Čehoslovaške, Avstrije, Nemčije, Ogrske, Francije, Amerike, Švedske in Danske. Poljedelske stroje razstavi 18 tvrdk, poljedelsko orodje istotako 18 tvrdk, male bencinske motorje za pogon strojev 3 tvrdke, stroje za mlekarstvo pa 4 tvrdke. Vsak imetnik velesojemske legitimacije, ki stane Din 30.—, ima pravico do polovične voznine po železnici. Naročite legitimacije pri razprodajalcih ali direktno pri velesojemskem uradu v Ljubljani. Dopisnica zadostuje. Zamorete pa kupiti tudi navadno vstopnico za enkratni vstop po Din 10.—. Kmetovalce opozarjamo, da bodo razstavljeni na velesojmu najrazličnejši predmeti. Naj omenimo samo še gasilsko orodje, jermenarske izdelke, verige, različne vozove, bicikle, obleke, perilo, blago, čevlje, sirarske izdelke, plemensko perutnino, domače zajce itd.

Razstava jugoslovanske fotografije na ljubljanskem velesojmu od 3. do 12. septembra t. l. bo pokazala svojim posetnikom po doslej došlih prijavih okrog 300 izbranih del najrazličnejše izdelave in vsebine. Omeniti moramo predvsem slike tujsko-prometnega značaja, ki prikazujejo naše lepe kraje v najodličnejši obliki, tako da bodo vršile učinkovito propagando med tisoči in tisoči tujih obiskovalcev ljubljanskega velesoja. Zastopana pa bo tudi naša folklor, znanstvena fotografija, portretna, tihožitja, akt, genre, skratka vse stroke oblikovanja, ki so dostopne steklenemu očesu fotografske kamere. Razstavo prirejejo organizirani fotoamaterji, toda udeležili se je bodo tudi poklicni fotografi v plemenitem tekmovanju po najboljšem obvladanju teh strok.

Pohištevna obrt na letošnjem jesenskem ljubljanskem velesojmu od 3. do 12. septembra bo prav razkošno zastopana. Razstavljeni bodo izdelki pohištvenih in stavbenih mizarjev v vseh slogih moderne kulture in bodo kos vsem današnjim zahtevam, pa naj si bo glede precizne izdelave in oblike ali pa glede solidnosti in konkurenčnosti. Naše občinstvo je zamoglo na mizarskih razstavah ljubljanskega velesoja na lastne oči opazovati ves povojni razvoj domačega mizarstva ter se prepričati, da je že na naravnost zavidljivi višini. To velja tako glede strokovne odličnosti izdelkov kot glede umetniškega okusa, s katerim so izdelani. Vsak kupec, pa naj si ima tudi izbran umetniški okus, z lahkoto najde primerno blago. Interesenti so v ljudno vabljeni, da si razstavo ogledajo, nato pa sklenejo čim več kupiti, ki bodo razstavljalcem največje priznanje, obenem pa vzpodbuda k nadaljnjemu napredovanju.

Razstava povrtnine na velesojmu. V času od 3. do 13. septembra t. l. bo nudila gospodinjam razne pri nas še malo znane vrtno pridelke, ki so važni in vsega upoštevanja vredni, da ne bo v bodoče prehrana le enostranska. Razstavljene bodo tudi vse druge zelenjadne vrste, posebno zboljšane, kar naj pospešuje vrtnarstvo.

Solno opremljeno sobo, s separiranim vhodom, v bližini parka s 1. septembrom oddam v najem dvema ali enemu gospodu. Naslov v upravi »Večernika«. 2656

Stroj za šivanje gumbic, dobro ohranjen, kupim. Ponudba na upravo »Večernika« pod »Specijalni stroj«. 2661

Vajenca sprejem za čevljarstvo. Mlinska ulica 4, Maribor. 2657

Sprejem dva dijakinj v vso oskrbo. Cvetlična ulica 21 I. 2659

Pozor! Trg. hiša v centru, veliki lokali proti delnemu plačilu na prodaj. Pisarna »Rapid«, Maribor, Gosposka ul. 28. 2658

Soba in majhno kuhinja s posebnim vhodom in električno lučjo oddam s 1. septembrom. Praprotnikova 7. 2660

Učenca za slikarsko obrt poštenih staršev sprejem. Franc Ambrožič, Grajska ul. 3, Maribor. 2664

Sprejem dijaka na stanovanje in hrano. Naslov v upravi lista. 2663

V Mariboru v bližini srednjih šol sprejme boljša družina dva dijaka na prvovrstno hrano in stanovanje; kopalnica na razpolago. Na željo pomoč pri učenju v hiši. Naslov v upravi. 2662

»Tempo« čevlji na obroke. Slovenska 18. 2500

Izposojamo gramofone in plošče po Din 1.—. »Šlager«, Slovenska 18. 2501

Prva mariborska zasebna kuhinja pod spretnim vodstvom, sprejema abonent. Zlasti abstinentom alkohola, se priporoča lastnica. 2395

Jos. Tichy i Dr. Konces. elektrotehnično podjetje Maribor, Slovenska ul. 16, tel. 2756, proizvaja elektroinstalacije stanovanjskih hiš, vil, gospodarskih objektov, zaloga motorjev, lestencev, svetilk, elektroinstalacijskega b laga po konkurenčni cen. 1603

Soba in črkoslikanje, vedno najnovejši vzorci na razpolago, izvršuje poceni, hitro in okusno Franjo Ambrožič, Grajska ulica 3, za kavarno »Astoria«. 3

Dijakinje sprejem v vso oskrbo. Naslov v upravi »Večernika«. 2619

Najboljša nalivna peresa

po konkurenčnih cenah dobite v papirnici knjigarne

Tiskovne zadruga Maribor, Aleksandrova cesta 13